

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม Decision Factors affecting for studying at the Faculty of Tourism and Hotel Management Mahasarakham University.

บุษบา บุตรดา¹ และธรรณ บุ่งทอง²

Budsaba Budda¹ and Taraton Boongthong²

¹นักวิชาการศึกษา คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²อาจารย์ คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹Academic Officer from the Faculty of Tourism and Hotel Management Mahasarakham University

²Lecturer from the Faculty of Tourism and Hotel Management Mahasarakham University

Corresponding Author Email: taraton.b@msu.ac.th

Received: 3 June 2021

Revised: 23 June 2021

Accepted: 3 July 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นิสิตคณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 413 คน ที่มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุดในการเลือกศึกษาต่อที่คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ($\bar{X}=4.40$) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.15$) และ ด้านภาพลักษณ์ ($\bar{X}=4.14$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร ประเด็นอาจารย์มีความน่าเชื่อถือมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.57$) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า หลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพตามหลักวิชาการมีคะแนนสูงสุด ($\bar{X} = 4.31$) และ ด้านภาพลักษณ์ พบว่า เป็นคณะที่มีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมมีคะแนนสูงสุด ($\bar{X} = 4.59$) ดังนั้น ทางคณะควรนำประเด็นด้านบุคลากรของคณะที่มีความน่าเชื่อถือ และมีหลักสูตรที่มีคุณภาพมาเป็นประเด็นหลักในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนิสิต และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของคณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม

คำสำคัญ: การตัดสินใจ, เลือกศึกษาต่อ, คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม

Abstract

The purposes of this study were to study factors affecting the decision-making in choosing the Bachelor's Degree in the Faculty of Tourism and Hotel Management, Mahasarakham University. This research was Quantitative Research. A questionnaire was used as a research instrument to collect data from 413 first-year students, using a quota sampling method. Data analysis was used to describe statistics; frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research findings were as follows: In considering each aspect from the top 3, the Academic Staffs factor was the first highest ranking ($\bar{X}=4.40$), followed by Curriculum and studying plans ($\bar{X}=4.15$), and the Faculty's Image ($\bar{X}=4.14$), respectively. Regarding the Academic Staffs factor, it was found that reliable faculty lecturers ($\bar{X}=4.57$) were in the highest ranking. The highest score of the academic

curriculum and studying plan factor was the quality of a curriculum ($\bar{X}=4.31$). According to the Faculty' image, the lecturers' knowledge and expertise in the professional field of tourism and hospitality ($\bar{X}=4.59$) were in the highest ranking. As the results, the Faculty should communicate to the students in terms of the quality of the faculty's courses according to academic curriculums, qualified lecturers with knowledge and professional expertise, including getting an internship in a well-known enterprise. These factors can make students to have more confident in the programme and to enhance the good image of the Faculty of Tourism and Hotel Management.

Keywords: Decision Making, Study, The Faculty of Tourism and Hotel Management

บทนำ

การศึกษาถือเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของการดำเนินชีวิตมนุษย์ ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและให้ความสนใจในการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะถือเป็นปัจจัยพื้นฐานแห่งความสำเร็จในชีวิต และสามารถนำมาใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัวได้ในอนาคต การศึกษาทำให้นักศึกษามีองค์ความรู้ในเรื่องต่างๆ อยู่ในตัว และทำให้กลายเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถ มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน จะทำให้การทำงานราบรื่น ไม่มีปัญหา ในขณะเดียวกันหากพัฒนาการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้นจะช่วยพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นได้ หรือเกิดการปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงแก้ไขปัญหาให้หมดไป ทำให้การทำงานดียิ่งขึ้น หรือกลายเป็นระบบทำงานใหม่ที่อุดรรอยร้าวของข้อบกพร่องได้ เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ทรัพยากรมนุษย์เพิ่มขีดความสามารถของตนขึ้นได้ และกลายเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพทั้งต่อการทำงาน ต่อสังคม และต่อประเทศชาติ (HR NOTE Thailand, 2019, เว็บไซต์)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เป็นอุตสาหกรรมบริการที่ต้องการบุคลากรทางการท่องเที่ยวในธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจขายของที่ระลึก เป็นต้น เพื่อให้มีบุคลากรทางการท่องเที่ยวที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจในการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะผลิตบัณฑิตให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ

คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นคณะที่เปิดสอนด้านการท่องเที่ยว และการโรงแรมทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติเป็นระยะเวลา 20 ปี ดำเนินการเรียนการสอน 5 หลักสูตร ประกอบด้วยระดับปริญญาตรี 3 สาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขาการจัดการการท่องเที่ยว 2) สาขาการจัดการโรงแรม และ 3) สาขาการจัดการการท่องเที่ยว (หลักสูตรภาษาอังกฤษ) และ ระดับบัณฑิตศึกษา 2 หลักสูตร ได้แก่ 4) หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการท่องเที่ยวและโรงแรม 5) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม ปัจจุบันคณะฯ มีนิสิตระดับปริญญาตรี และ ระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้งสิ้น 2,194 คน อาจารย์ทั้งสิ้น 34 คน เป็นอาจารย์สาขาการจัดการการท่องเที่ยว จำนวน 18 คน สาขาการจัดการโรงแรม จำนวน 16 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกจำนวน 18 คน และระดับปริญญาโทจำนวน 16 คน เป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านวิชาการที่ตรงกับสาขาที่สอนและมีประสบการณ์ด้านวิชาชีพท่องเที่ยวและโรงแรม ที่พร้อมจะถ่ายทอดความรู้ ทักษะในการทำงานด้านธุรกิจบริการท่องเที่ยวและธุรกิจโรงแรมให้กับนิสิต เพื่อเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยคณะฯ กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม โดยเน้นการปฏิบัติ มุ่งผลิตบัณฑิตที่พร้อมเป็นผู้ให้บริการทางด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม ในสถานประกอบการทั้งภาคเอกชน และ ภาครัฐที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์ตามที่

ตลาดแรงงานต้องการและคาดหวัง และเสริมสร้างศักยภาพให้สามารถรองรับตลาดงานได้อย่างหลากหลาย (คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม, 2563)

แม้ว่าคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคามจะได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่อง โดยในปีการศึกษา 2561 มีจำนวนนิสิตแรกเข้า 471 คน ปี 2562 จำนวน 761 คน และปี 2563 จำนวน 770 คน ตามลำดับ (ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2564) แต่ด้วยสถานการณ์ในปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจชะลอตัว สถานการณ์โควิด -19 ประกอบกับจำนวนประชากรวัย 15-19 ปีลดลงอย่างต่อเนื่องตลอด 5 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2563 มีประชากรช่วงวัย 15-19 ปีลดลง จากปี 2558 ร้อยละ 11.93 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) ซึ่งส่งผลให้แนวโน้มนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ลดลง ประกอบกับการแข่งขันระหว่างสถาบันการศึกษาอยู่ในระดับสูง ดังนั้นคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกลยุทธ์ในการหาวิธีการที่จะให้โรงเรียน และนักเรียนกลุ่มเป้าหมายตัดสินใจเลือก ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ที่คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ดังนั้น จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ระดับปริญญาตรีที่คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อสามารถนำผลงานวิจัยไปเป็นแนวทางสำหรับการวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนา ปรับปรุงคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในด้านต่าง ๆ ให้สามารถ ตอบสนองความต้องการของผู้ที่สนใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี หลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.1 ประชากร ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 770 คน โดยแบ่งเป็น สาขาการจัดการการท่องเที่ยว 386 คน สาขาการจัดการโรงแรม 360 คน และ สาขาการจัดการการท่องเที่ยว (หลักสูตรภาษาอังกฤษ) 24 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2563 จำนวน 420 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยคำนวณคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Kasidis Satangmongkol, 2019, เว็บไซต์) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ สาขาการจัดการการท่องเที่ยว จำนวน 210 คน สาขาการจัดการโรงแรม จำนวน 195 คน และ สาขาการจัดการการท่องเที่ยว (หลักสูตรภาษาอังกฤษ) จำนวน 15 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ ตอนที่ 2 แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended) ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2549, น.79) พบว่ามีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 และ 2) การทดลองใช้เครื่องมือกับประชากร จำนวน 30 ชุด ซึ่งผลการประเมินมีอำนาจจำแนกระหว่าง 0.22-

0.89 และผลการประเมินความเชื่อมั่นได้โดยวิธีของ Cronbach 0.76 แสดงว่าข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ (1970, อ้างในสมนึก ภัททิยธนี, 2549, น.88)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ เอกสารวิชาการ งานวิจัย และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหาค่าความพึงพอใจตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น.103)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 79.4 ผลการเรียนรู้เฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3.01 – 3.50 คิดเป็นร้อยละ 48.7 ระบบการเข้าศึกษาต่อ รอบโควตา คิดเป็นร้อยละ 40.7 อาชีพของผู้ปกครอง เป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 35.4 รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนของครอบครัว 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.4

2. การวิเคราะห์ปัจจัยโดยรวมที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2563

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ($\bar{X}=4.40$) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.15$) ด้านภาพลักษณ์ ($\bar{X}=4.14$) ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านสถานที่ตั้ง ($\bar{X}=3.59$) ตามลำดับ และความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเหตุผลส่วนตัว ($\bar{X}=2.92$) ตามลำดับ โดยสามารถจำแนกออกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านบุคลากร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตให้ความสำคัญมากที่สุด คือ อาจารย์มีความน่าเชื่อถือ ($\bar{X}=4.57$) รองลงมาคือ อาจารย์มีความรู้ ความสามารถ เป็นที่รู้จัก ได้รับการยอมรับ ($\bar{X}=4.47$) และ เจ้าหน้าที่เป็นที่รู้จัก ได้รับการยอมรับ มีความน่าเชื่อถือ ($\bar{X}=4.15$) ตามลำดับ

2.2 ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตให้ความสำคัญมากที่สุด คือ หลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพตามหลักวิชาการ ($\bar{X}=4.31$) รองลงมา คือ หลักสูตรที่เปิดสอนเน้นทางด้านสาขาวิชาชีพ มีการฝึกงานในสถานประกอบการ ($\bar{X}=4.30$) และ หลักสูตรมีรายวิชาที่มีโอกาสในการสำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลา (4 ปี) ($\bar{X}=4.25$) ตามลำดับ

2.3 ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตให้ความสำคัญมากที่สุด คือ เป็นคณะฯ ที่มีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวและโรงแรม ($\bar{X}=4.59$) รองลงมาคือ เป็นคณะฯ ที่มีความโดดเด่นด้านการสอนภาคปฏิบัติ ($\bar{X}=4.27$) และ เป็นคณะฯ ที่สำเร็จการศึกษาแล้วได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน ($\bar{X}=4.13$) ตามลำดับ

2.4 ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ที่ตั้งของคณะฯ มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมา คือ ที่ตั้งจังหวัดมหาสารคามอยู่ใจกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เดินทางจากจังหวัดที่อยู่อาศัยได้สะดวก ($\bar{X} = 3.77$) และ ที่ตั้งของคณะฯ มีความปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมโดยรอบของคณะ ($\bar{X} = 3.67$) ตามลำดับ

2.5 ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ข้อมูลจากสื่อโซเชียล มีเดีย (FB, IG, Twitter) ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือ ข้อมูลจากเว็บไซต์ของคณะฯ และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ($\bar{X} = 3.99$) และ ข้อมูลจากการแนะนำของคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม ($\bar{X} = 3.67$) ตามลำดับ

2.6 ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตให้ความสำคัญมากที่สุด คือ มีหลักสูตรและสาขาวิชาตรงตามความต้องการของนักเรียน ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมา คือ ผู้ปกครองของนักเรียนแนะนำให้เลือกเรียนในคณะนี้ ($\bar{X} = 3.13$) และ รุ่นพี่เป็นผู้แนะนำให้เลือกเรียนในคณะนี้ ($\bar{X} = 2.76$) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่าระดับความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 1) ปัจจัยด้านบุคลากร พบว่า อาจารย์มีความน่าเชื่อถือ 2) ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า หลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพตามหลักวิชาการ และ 3) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ พบว่า เป็นคณะที่มีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม 4) ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง พบว่า ที่ตั้งของคณะมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี ซึ่งเท่ากับ 5) ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ข้อมูลจากสื่อโซเชียล มีเดีย และ 6) ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว พบว่า มีหลักสูตรและสาขาวิชาตรงตามความต้องการของนักเรียน มีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านบุคลากร เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่นิสิตชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคามตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยนิสิตให้ความสำคัญต่อ อาจารย์มีความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ สุธิจิตร (2562, น.12) พบว่า อาจารย์ถือว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการกำหนดคุณภาพของการศึกษา เพราะคุณลักษณะและพฤติกรรมต่าง ๆ ของอาจารย์ผู้สอนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ อาจารย์ผู้สอนต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถรอบรู้ในวิชาชีพหรือวิทยาการ จนกระทั่งสามารถยกระดับขึ้นเป็นผู้ถ่ายทอดวิทยานั้น ๆ นอกจากนั้นผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภา สัมฤทธิ์ (2559, น.70) พบว่า ความน่าเชื่อถือของอาจารย์ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี หลักสูตรนานาชาติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญกร ช่วยทุกข์เพื่อน (2558, น.267) พบว่าปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอนมีผลต่อการเลือกเรียนในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตมากที่สุด คือ โดยเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญตรงกับสาขาที่สอน อีกทั้งมีชื่อเสียงและประสบการณ์และมีคุณวุฒิทางด้านวิชาการ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจ

ว่าจะได้รับความรู้ที่อาจารย์ผู้สอนถ่ายทอดอย่างที่ต้องการ โดยอาจารย์ระดับอุดมศึกษา สอนให้นิสิต นักศึกษาได้มีความรู้ ความเข้าใจในศาสตร์แห่งการเรียนรู้ เพื่อนำไปประกอบอาชีพตามที่ต้องการ

2. ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่นิสิตชั้นปีที่ 1 ให้สำคัญลำดับที่ 2 อยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่านิสิตให้ความสำคัญในประเด็นหลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพตามหลักวิชาการ คณะกรรมการทอ้งเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีหลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพตามหลักวิชาการ เน้นทางด้านสาขาวิชาชีพ และมีการฝึกงานในสถานประกอบการ ซึ่งหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเป็นหลักสูตรที่เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ประกาศเรื่องแนวทางปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ทางคณะฯ ยังออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการผลิตบัณฑิตทางการท่องเที่ยวและโรงแรม เมื่อสำเร็จการศึกษา สามารถไปทำงานเป็นบุคลากรทางการท่องเที่ยวและโรงแรมที่ทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นประโยชน์แก่สังคม (หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญกร ช่วยทุกข์เพื่อน (2558, น.267) พบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิหวัธ เหล่ามละอ (2562, น.44) พบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรที่เปิดสอนเป็นที่นิยมในปัจจุบัน หลักสูตรที่เปิดสอนเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน มีหลักสูตรให้เลือกเรียนที่หลากหลาย หลักสูตรที่เปิดสอนเน้นทางด้านสาขาวิชาชีพ และหลักสูตรที่เปิดสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียน มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของณัชชา สุวรรณวงศ์ (2560, น.41) พบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนด้านสาขาวิชาชีพซึ่งเป็นหลักสูตรที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาเชื่อมั่นว่า หากสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ไปจะเป็นที่รู้จักในวงการผู้ประกอบการทางด้านสาขาวิชาชีพนั้นๆ และมีโอกาสที่จะได้รับการพิจารณารับเข้าทำงานมากกว่าผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาเดียวกันจากมหาวิทยาลัยอื่น อีกทั้งมหาวิทยาลัยฯ ยังมีหลักสูตรที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพ มีจำนวนหน่วยกิตและจำนวนเทอมต่อการศึกษาที่เหมาะสม

3. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 3 อยู่ในระดับมาก โดยนิสิตให้ความเห็นว่าเป็นคณะฯ ที่มีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวและโรงแรม มีความโดดเด่นด้านการสอนภาคปฏิบัติ และเป็นคณะฯ ที่สำเร็จการศึกษาแล้วได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของณัชชา สุวรรณวงศ์ (2560, น.40) พบว่า ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยฯ ที่สามารถผลิตนักศึกษาให้เป็นที่ยอมรับจากตลาดแรงงาน หรือได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการ มีความเป็นเลิศทางวิชาการซึ่งเป็นภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยฯ อันจะช่วยให้เกิดการจดจำ การบอกถึงคุณลักษณะเด่นของมหาวิทยาลัยฯ และสอดคล้องกับธัญกร ช่วยทุกข์เพื่อน (2558, น.268) พบว่า ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต การพิจารณาการเลือกเรียนก่อนที่จะเข้ามาเรียนในแต่ละแห่งส่วนมากจะพิจารณาจากภาพลักษณ์ที่ดีของมหาวิทยาลัย ความมีชื่อเสียงและความเชื่อมั่นในมหาวิทยาลัยฯ เมื่อเรียนจบแล้วจะมีงานทำ สรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ที่ดี มีคุณภาพของมหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียน และผู้ที่ต้องการเรียนระดับปริญญาตรี

4. ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 4 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง) พบว่า ข้อมูลจากสื่อ

โซเซียล มีเดีย เป็นข้อที่มีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑารัตน์ ศรารณวงศ์ (2558, บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับงานประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า มีการรับรู้และความเข้าใจในการประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ใช้ Facebook และไม่ใช่ Twitter เพื่อการประชาสัมพันธ์องค์กร ควรมีการบริหารจัดการการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้กับงานประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ ดังนั้น เพื่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ของคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรมให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ที่นิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยการประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่เหมาะสมกับงานประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะ Facebook Twitter และ แอปพลิเคชันอื่นๆ ที่กำลังอยู่ในความนิยม และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธยาน์ สมบูรณ์ทรัพย์ (2559, น.78) พบว่า บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือตนเอง ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีวิถีชีวิตอยู่ในยุคดิจิทัล ดังนั้นจึงต้องใช้สื่อที่โดนใจคนรุ่นใหม่ เพื่อดึงดูดใจให้นักเรียนสมัครเข้าเรียน จึงควรวางแผนกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เชิงรุก กำหนดนโยบายการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน มีกิจกรรมและวิธีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายตามกลุ่มเป้าหมาย คิดหาช่องทางการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ให้คนรุ่นใหม่ที่ยินยอมสื่อสารผ่านโลกออนไลน์ เช่น ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักนำเสนอข้อมูลในการประชาสัมพันธ์คณะฯ

5. ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง เป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 4 อยู่ในระดับมาก พบว่า ที่ตั้งของคณะมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี มีผลมากที่สุดต่อการเลือกศึกษาต่อที่คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม เนื่องจากการเรียนที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นิสิตต้องมาใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย ห่างไกลจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ด้วยความเป็นห่วงของพ่อแม่ผู้ปกครอง ทำให้ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิต และ ทรัพย์สิน รวมถึงปลอดภัยจากอาชญากรรม นิสิตต่างมาจากต่างถิ่นต่างพื้นที่ การเปลี่ยนทางสังคมจากนักเรียนเป็นนิสิตมหาวิทยาลัย และการเปลี่ยนผ่านสังคมจากสังคมในรั้วโรงเรียนสู่สังคมในรั้วมหาวิทยาลัยถือเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญครั้งหนึ่งในชีวิต (เผ่าไทย สีนอำพล และณฤศ จันทิมา, 2561, บทคัดย่อ) แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรมจึงควรมีการจัดการระบบรักษาความปลอดภัยที่มีความพร้อมในการดูแล ป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายให้กับบุคลากร และนิสิต เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองในการส่งลูกหลานมาศึกษาที่คณะฯ

6. ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว เป็นปัจจัยที่นิสิตชั้นปีที่ 1 ให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 คณะฯ ให้ความสำคัญต่อคำแนะนำจาก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูแนะแนว รุ่นพี่ เพื่อนสนิท แตกต่างกับผลงานวิจัยของไกรสิงห์ สุดสงวน (2560, น.206) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักเรียนตัดสินใจจากความชอบ ความถนัด ความสนใจของตนเอง รวมถึงการได้รับคำแนะนำจากบุคคลต่าง ๆ เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ รุ่นพี่ ที่สำเร็จการศึกษาในการตัดสินใจเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไป ด้านเหตุผลส่วนตัว นิสิตชั้นปีที่ 1 ให้ความสำคัญในการตัดสินใจศึกษาต่อ รายชื่อ พบว่า คณะฯ มีหลักสูตรและสาขาวิชาตรงตามความต้องการของนักเรียน อยู่ในระดับมาก แตกต่างกับผลงานวิจัยของวิทวัส เหล่ามะลอ (2562, น.44) พบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตร โดยหลักสูตรที่เปิดสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียน มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 อยู่ในระดับมากที่สุด จากความแตกต่าง ทำให้สามารถมองเห็นจุดที่คณะฯ ควรพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรที่จะเปิดสอนให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน เพื่อจะให้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม เพิ่มขึ้นจนอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุดต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ทางคณะควรมีการจัดสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อของนิสิตทุกปี เพื่อวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดต่อไป

1.2 ทางคณะควรนำเสนอด้านความน่าเชื่อถือของผู้สอน ไม่ว่าจะเป็นในด้านความน่าเชื่อถือ คุณวุฒิที่จบ ความรู้ความสามารถ รวมถึงความเชี่ยวชาญในสายวิชาชีพ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนิสิตก่อนตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ

1.3 ทางคณะควรประชาสัมพันธ์ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยสื่อสารว่า คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพตามหลักวิชาการ และด้านสาขาวิชาชีพ มีการฝึกงานในสถานประกอบการ นอกจากนี้ยังมีโอกาสในการสำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลา (4 ปี)

1.4 การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ควรให้ความสำคัญกับโซเชียลมีเดีย (FB, IG, Twitter) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เว็บไซต์ของคณะฯ และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และการแนะนำของทางคณะและทางมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บข้อมูลจากนิสิตเท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเวลา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพิ่มด้วยการสัมภาษณ์และผู้ปกครอง ในมุมมองแนวคิดด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลงานวิจัยที่มีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาโดยแยกแต่ละสาขาวิชา เพื่อให้ทราบถึงความต้องการศึกษาต่อเฉพาะสาขาวิชา อันจะเป็นประโยชน์ต่อสาขาวิชาที่จะได้ข้อมูลเฉพาะ เพื่อประกอบการตัดสินใจบริหารจัดการแต่ละหลักสูตร

2.2. ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของคณะให้มีความน่าเชื่อถือ และหลักสูตรสามารถรองรับความต้องการของผู้ที่จะเข้ามาเรียน และควรศึกษาการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อปริญญาตรี หลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรม จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ ผลการเรียน ระบบการรับเข้า และอื่น เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอขอบคุณ คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ได้สนับสนุนทุนการวิจัย อาจารย์ ดร. ปารณีย์ บุญไชย อาจารย์ กมลทิพย์ เหล่าอรรค และผศ.ดร.กันทิมาลย์ จินดาประเสริฐ อาจารย์ประจำ คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจแก้ไข จนทำให้งานวิจัยสำเร็จ และ นิสิตชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

- ไกรสิงห์ สุตสงวน. (2560). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal, Silapakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 1(1), 201–207. สืบค้นจาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/85435>
- คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม. (2563). *รายงานประจำปี 2563*. คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฬารัตน์ ศราวณวงศ์. (2558). แนวทางการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับงานประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *ว.วิจัย สมาคมห้องสมุด*, 8(2), 55–69. สืบค้นจาก https://so06.tcithaijo.org/index.php/tla_research/article/download/47984/39814/
- ณัชชา สุวรรณวงศ์. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล*

- อีสาน นครราชสีมา (ระบบโควตา) ประจำปีการศึกษา 2560 งานบริหารงานทั่วไป. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. สืบค้นจาก <https://www.rmuti.ac.th/news/attach/721d0b0232717ccfa663943b4e4fcf46-20170828-2-1541-7433..pdf>
- ณัฐธยาน์ สมยุทรทรัพย์. (2559). กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเอกชน หลักสูตรนานาชาติ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ*, 2(3), 73–83 สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/rpu/article/download/112444/87618/>
- ธัญยากร ช่วยทุกข์เพื่อน. (2558). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 29(90), 256–271 สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/DPUsthiparithatJournal/article/view/244588>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่)*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เผ่าไทย ลินอำพล และนฤภัค จันทิมา. (2561). ผลกระทบและแนวทางแก้ไขจากการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่. *Veridian E-Journal, Silapakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ ศิลปะ*, 11(1), 679–697 สืบค้นจาก <https://www.tcithaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/download/118635/90947/>
- ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2564). *จำนวนนิสิตใหม่ระหว่างปีการศึกษา 2561-2563*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิฑูรย์ เหล่ามละอ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS (รายงานผลการวิจัย). สืบค้นจาก https://registrar.kku.ac.th/policy/download/research/research62_7.pdf
- วัลลภา สัมฤทธิ์. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี หลักสูตรนานาชาติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ*, 2(3), 61–72 สืบค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/rpu/article/download/112442/87617/>
- สมนึก ภัททิยธนี. (2549). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. มหาสารคาม: ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุชาติ สดจิต. (2562). คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาศาสนาอิสลามระดับปริญญาตรีในจังหวัดภูเก็ต. *วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก*, 37(1), 146–156 สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/romphruekj/article/download/168103/140248/>
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ*. สืบค้น 22 พฤษภาคม 2564, จาก http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/research/3_2558_2.pdf
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. *สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ*. สืบค้น 22 พฤษภาคม 2564, จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>
- HR NOTE Thailand. (2019). *การศึกษา (Education) สำคัญอย่างไรกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. สืบค้น 22 พฤษภาคม 2564 จาก <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190625-education-for-hrd/>

Kasidis Satangmongkol. (2019). *รีวิสูตรคำนวณจำนวนตัวอย่างของ Taro Yamane*. สืบค้น 22 พฤษภาคม 2564 จาก <https://datarockie.com/2019/08/23/yamane-sample-size-calculation/>